

Handlingsplan för stålindustrin

2012/13:FPM124

Näringsdepartementet

2013-07-04

Dokumentbeteckning

KOM (2013) 407

Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén: En handlingsplan för en konkurrenskraftig och hållbar stålindustri i Europa

Sammanfattning

Kommissionens handlingsplan för den europeiska stålindustrin syftar till att skapa tillväxt och arbetstillfällen genom att bl.a. främja innovation, förenkla regelverk och eftersträva rättvisa handelsregler. I meddelandet konstateras att stålsektorn är en strategiskt viktig industri i EU. Den har dock tappat mark till konkurrentländer och många arbetstillfällen har gått förlorade. Idag svarar EU för 11 procent av världsproduktionen av stål och sysselsätter över 360 000 människor. Kommissionen föreslår i handlingsplanen efterfrågestimulerande åtgärder på stål, både inom och utanför EU. För det senare genom åtgärder som ska säkerställa att EU:s stålproducenter får tillträde till marknader utanför EU med hjälp av rättvisare handelsmetoder. Kommissionen vill vidare minska kostnaderna för industrin, t.ex. genom att minska regelbördan, samt analysera miljömålets inverkan på konkurrenskraften. Handlingsplanen innehåller också förslag på riktade åtgärder för att främja innovation, energieffektivitet och hållbara produktionsprocesser.

Regeringen anser att den kris som stålindustrin f.n. genomgår till del beror på att nödvändig strukturomvandling har uteblivit i ett antal länder. Arbetet med att stärka EU:s konkurrenskraft måste bygga på principerna om öppenhet och goda ramvillkor för företagande. Europeisk industri ska konkurrera med hjälp av kompetens, innovationsförmåga och kvalitet, vilket också är en uttalad inriktning för den svenska stålindustrin. Enskilda sektorer bör inte medges undantag från t.ex. miljö-, handels- och statsstödsregler. Det är väsentligt att EU uppfyller sina klimatåtaganden och värnar den inre mark-

nadens funktion. Dessutom torde restriktivare handelsregler allvarligt skada svensk och övrig europeisk industri p.g.a. förväntade motåtgärder från tredje länder.

2012/13:FPM124

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Den europeiska stålindustrin har – på grund av dess strategiska betydelse – haft särregler ända sedan kol- och stålgemenskapen, EKSG, grundades 1952. Då EKSG upphörde 2002 behölls vissa av stålindustrins särregler, bl.a. inom det konkurrensrättsliga området. I kommissionens meddelande om uppdatering av industripolitiken (KOM(2012) 582, faktapromemoria 2012/13:FPM22) anges målsättningen att stärka industrins konkurrenskraft för att skapa tillväxt och sysselsättning och underlätta omställningen till en koldioxidsnål, resurseffektiv ekonomi. Som ett led i detta tillsatte kommissionen i juli 2012 en högnivågrupp för stålindustrifrågor bestående av representanter från bl.a. stålindustrin och fackföreningar och sedermera även vissa inbjudna stålproducerande medlemsstater, däribland Sverige. Högnivågruppen presenterade i februari 2013 rekommendationer, vilka utgjort grund för nu föreliggande handlingsplan. Liknande högnivågrupper och/eller handlingsplaner finns även för andra industrisektorer såsom fordonsindustrin, bygg- och anläggningssektorn samt kemikalieindustrin.

Meddelandet presenterades den 11 juni 2013.

1.2 Förslagets innehåll

I kommissionens handlingsplan, som är den första avseende stålindustrin sedan 1977, betonas att stålindustrin har en strategisk plats i ekonomin på grund av att det i EU finns ca 500 produktionsanläggningar i 23 medlemsländer. Sektorn sysselsätter omkring 360 000 människor och den omsätter ca 170 miljarder euro på år i EU. Stålindustrin har även betydelse för tillverkningsvärdekedjan för andra industrisektorer, t.ex. fordonsindustrin, bygg- och anläggningssektorn, elektronikindustrin och maskinindustrin. I meddelandet anføres att EU mer än någonsin behöver sin reala ekonomi för att stödja den ekonomiska återhämtningen samt att kommissionen har som målsättning att industrin senast 2020 ska stå för 20 % av BNP.

Efterfrågan på stål i Europa är för närvarande 27 procent lägre än före den ekonomiska krisen, mycket beroende på överkapacitet globalt. Detta – tillsammans med höga energipriser och investeringsbehov – har försämrat den europeiska stålindustrins konkurrenskraft. Nödvändig omställning mot

att tillverka innovativa produkter på ett långsiktigt hållbart sätt har därför försenats.

2012/13:FPM124

Mellan 2007 och 2011 sjönk sysselsättningen inom sektorn med 10 procent. Trots detta är EU fortfarande världens näst största ståltillverkare med en produktion på över 177 miljoner ton stål per år. Det motsvarar 11 procent av världens produktion.

I meddelandet föreslår kommissionen en ny politisk strategi för stålindustrin uppdelad på sju åtgärdsområden:

1. **Regelförenkling/smart lagstiftning:** Kommissionen avser att till slutet av 2013 bedöma den totala regelbörda som följer av olika politiska åtgärder och dess konsekvenser för stålindustrins konkurrenskraft.
2. **Tillgodose kompetensbehov och underlätta omstrukturering:** Kommissionen ska stödja kompetensutveckling och åtgärder mot ungdomsarbetslösheten inom sektorn i syfte att främja dess konkurrenskraft samt undersöka möjligheterna att utnyttja relevanta EU-medel för att hitta alternativ sysselsättning när produktionsanläggningar läggs ned. Bland annat Europeiska socialfonden och Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter, den s.k. Globaliseringsfonden, avses fortsatt bidra till detta.
3. **Främja efterfrågan på stål:** Kommissionen överväger riktade åtgärder för att stimulera efterfrågan från bilindustrin och bygg- och anläggningssektorerna.
4. **Lika spelregler inom internationell handel:** Kommissionen avser vidta åtgärder för att förbättra tillträdet till marknader utanför EU och säkerställa rättvisa konkurrensvillkor för att stödja EU:s stålexport, motverka illojala metoder och garantera tillgång till viktiga råvaror. Skrotmarknaderna kommer att övervakas för att öka försörjningstryggheten för de stålproducenter i EU som använder skrot som råvara.
5. **Garantera rimliga energikostnader:** Fullbordandet av den inre marknaden för energi, diversifieringen av leveranserna och en ökad energieffektivitet kommer att bidra till lägre kostnader. Kommissionen överväger att ta fram vägledningar för långsiktiga energiavtal mellan leverantörer och kunder för att industrin bättre ska kunna förutse dessa energikostnaderna.
6. **Översyn av klimatpolitiken:** Ramarna för EU:s klimatpolitik fram till 2030 kommer att vara avgörande för att säkerställa industrins konkurrenskraft, liksom förhandlingarna om ett bindande internationellt avtal om klimatförändringar. Tillverkningen av vissa smidda järnprodukter kommer att läggas till på listan med sektorer med risk för koldioxidläckage, och medlemsländerna uppmanas att öronmärka inkomster från handeln med utsläppsrätter (EU ETS) till

7. **Främja innovation:** Kommissionen överväger åtgärder som ska främja miljövänlig teknik genom utveckling av nya typer av stål samt stimulering av innovativ forskning och utveckling, särskilt under de mycket dyra pilot- och demonstrationsfaserna. Under perioden 2014–2020 kommer forskning och innovation främst att finansieras genom programmet Horisont 2020, som har en stark tonvikt på industriellt ledarskap inom innovation. Stålindustrin drar också nytta av det europeiska innovationspartnerskapet (EIP) för råvaror och erhåller medel från forskningsfonden för kol och stål.

Kommissionen föreslår slutligen att det formellt inrättas en högnivågrupp som ska övervaka genomförandet av handlingsplanen. Kommissionen kommer att bedöma läget efter 12 månader.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Ej aktuellt

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Eventuella budgetära konsekvenser får bedömas för respektive förslag när de presenteras av kommissionen. Det kan dock konstateras redan nu att åtgärder som förutsätter nationell medfinansiering kan ge konsekvenser för den svenska statsbudgeten. En närmare analys får dock göras för de program där detta är en komponent.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar kommissionens intentioner att förbättra de övergripande villkoren för EU-industrins tillväxtpotential och underlätta omställningen till en koldioxidsnål och resurseffektiv ekonomi som redogörs för i meddelandet om industripolitiken och som också följs upp i meddelandet om stålindustrin. Regeringen anser att ökad produktivitet, bra investeringsklimat och satsningar på innovation är viktiga förutsättningar för att stålindustrin ska kunna utvecklas och långsiktigt överleva i EU. Vidare är enkla, stabila regelverk och effektiva tillståndprocesser väsentliga och energieffektivisering kan sänka energikostnaderna och därmed bidra till ökad konkurrenskraft.

Regeringen välkomnar också det fokus som kommissionen lägger på hållbarhet och omställning mot ett effektivare användande av våra resurser. Det är nödvändigt att industrin och övriga näringslivet bidrar till en hållbar utveckling, vilket kan leda till ökad konkurrenskraft.

Emellertid anser inte regeringen att enskilda sektorer ska medges undantag från t.ex. miljö-, handels- och statsstödsregler. Det är väsentligt att EU uppfyller sina klimatåtaganden och värnar den inre marknadens funktion. Regeringen anser att säkerställandet av en fri och öppen handel med stål och stålprodukter är långsiktigt viktig för sektorn. Restriktivare handelsregler skulle allvarligt skada svensk och övrig europeisk industri och riskerar dessutom att leda till motåtgärder från tredje länder vilket skulle drabba europeisk export.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är ännu ej kända.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Remissinstansernas ståndpunkter är ännu ej kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Ej aktuellt

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Ej aktuellt

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Kommissionen kommenterar inte subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Rådet (Konkurrenskraft) har för avsikt att anta generella rådsslutsatser anseende industripolitiken vid rådets möte dec 2013 inom vilka stålindustrins situation förväntas att tas upp. Industripolitiken avses även behandlas av Europeiska rådet i februari 2014.

5 Fackuttryck/termer

Ej aktuellt